Η νύκτα (Κώστας Ε. Τσιρόπουλος)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 23 Δεκεμβρίου, 2010

Ερχόμαστε έτσι πάλι σ’ επικοινωνία με το μέγα μυστήριο της φρικτής οικονομίας του Θεού. Μετέχουμε αναρριγώντας στην ουσία της εορτής της Γέννησης του Χριστού, ο καθένας κατά τον πλούτο της καρδίας του, κατά το δώρημα της αφελότητας, κατά το γνήσιο της εσωτερικής του αγνότητας.

Πίσω από τους φωσφορισμούς και τις πανηγυρικές φωνές κρύβεται, από αιώνων, μια βαριά και πηχτή νύχτα. Πρόκειται για τη Νύχτα της φθοράς που βεβαιώνει και μέσα του και γύρω του ο άνθρωπος του κόσμου τούτου, για τη σταθερότητα του θανάτου, για τη μονιμότητα της απελπισίας. Μέσα σ’ ένα τόσο ζοφερό ηθικό σκότος, η ανθρώπινη ύπαρξη αισθάνεται το σφυγμό της να επιταχύνεται και τον βρόχο της ασφυξίας να σφίγγεται όλο και περισσότερο στο πνεύμα της.

Ήλθε ο Κύριος σε μια τέτοια εποχή σημαδιακής απελπισίας, εσωτερικής ασφυξίας του ανθρώπου. Οι διάφοροι φιλοσοφικοί μύθοι ανίκανοι να παραμυθήσουν και να διατρήσουν το σκότος του πνεύματος, είχαν πέσει σε παρακμή. Η φωνή του πνεύματος είχε περίπου εκμηδενιστεί και μια δεινή έκλυση είχε απλωθεί πέρα ως πέρα στον κόσμο.

Και τότε επισυμβαίνει το κρίσιμο για το ανθρώπινο γένος και για την αιώνια θέση του γεγονός. Μέσα σε μια νύχτα βυθισμένη σε σιωπή και σε απόγνωση, ο Θεός αποφασίζει να ξαναπλάσει ουσιαστικά τον άνθρωπο, όχι πλέον όπως την πρώτη φορά, την έκτη μέρα της Δημιουργίας, με χώμα και με τη δική του ανάσα, αλλά με πνεύμα, με το κύρος της ίδιας της θεότητας που κατεβαίνει και παραδίνεται στα δεσμά της εγκοσμιότητας για να κατορθώσει να ξαναφέρει στο ηθικό ύψος του ουρανού το ξεπεσμένο πλάσμα.

Μέσα στη νύχτα της οικουμενικής απελπισίας, ο Χριστός «λύχνον ήψε την εαυτού σάρκα» κατά τον Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό, κι’ έγινε η των πάντων Αυγή. Δεν μπορούσε ο κόσμος να αιτιολογήσει τη ζωή· κι ας ήταν αναγκασμένος να έρχεται στον κόσμο η μια γενιά ύστερ’ από την άλλη. Δεν μπορούσε να ερμηνεύσει το θάνατο κι ας σπούδαζε αδιάκοπα με τον φιλοσοφικό στοχασμό. Υπήρξαν φιλόσοφοι που δίδαξαν κι έπαθαν. Αλλά η παρουσία τους ήταν ένα δεδομένο εγκόσμιο. Η Γέννηση του Ιησού είναι ένα δεδομένο του σύμπαντος που καταγράφεται ως η πρώτη και

αληθινή αυγή της ανθρωπότητας μετά την πτώση των πρωτοπλάστων,

Ο Κύριος δεν ήλθε από την οδό του κόσμου, αλλ' από την οδό του μυστηρίου. Γεννήθηκε μια νύχτα άγρια, χειμωνιάτικη, γεμάτη ποίηση που είναι η δίδυμη αδελφή του μυστηρίου. «Επέφανε εν σαρκί τοις εν σκότει και σκιά καθημένοις». Ο Άναρχος ήλθε κι' έλαβε αρχή· ο υπεράνω της Ιστορίας ήλθε και μπήκε μέσα στην Ιστορία· ο Πλάστης των όλων έλαβε τη μορφή του πλάσματος· ο Ελεύθερος υποτάχτηκε στη δουλεία της σάρκας για να μπορέσει να μας ελευθερώσει από το βάρος του χώματος και να μας ξανανοίξει τις πύλες τ' ουρανού. Και κατέλαμψε τη νύχτα της απελπισίας του κόσμου με το μεγάλο φως της Αγάπης.

Τη νύχτα εκείνη των θαυμάτων στη Βηθλεέμ, δεν έπεσε μονάχα ο μεσότοιχος της αμαρτίας που χώριζε τον Πλάστη από το Πλάσμα· δεν πραγματοποιήθηκε η καταλλαγή του Θεού με τον πεσμένο άνθρωπο μονάχα· έπεσαν κι όλοι οι μεσότοιχοι που χώριζαν τους ανθρώπους κι αποκαλύφθηκε λάμπουσα η αδελφοσύνη όλων. Οι άνθρωποι κοιτάζουν προς τα ουράνια πάντα κι ο Θεός κοιτάζει πάντα προς τη γη. Η ελευθερία του ουρανού έρχεται και διαχέεται στη γη και η σωτηρία των ανθρώπων γίνεται δια της τίμιας σαρκός και του αίματος του Χριστού η ζωοποιός πραγματικότητα.

Για πρώτη φορά η γη και η ανθρωπότητα δεν ταπεινώνονται από τη θυσία γιατί μέσα από τη φρικτή νύχτα της κατόρθωσε να ετοιμάσει την πάναγνη εκείνη Αχιβάδα της τιμιότητας όπου ο Θεός εσκήνωσε κι έλαβε σάρκα. Μέσα στην αγχώδη απελπισία του κόσμου τεχνουργήθηκε ένας άνθρωπος άξιος να βαστάξει το τρομερό βάρος της θεότητας: Η Παναγία Παρθένος, «η φωτεινή τε και έμψυχος νεφέλη, τον όμβρον βαστάσασα τον επουράνιον» κατά τον ψαλμωδό. Μέσα σε τόση κατάπτωση βρέθηκε το ύψιστο: η αγιότητα. Μέσα σε τόση απελπισία αναδείχθηκε το άξιο: η σεμνότητα. Μέσα από τέτοια γενική ηθική αναρχία, φωτίστηκε το μοναδικό: η υπακοή στο θέλημα του Θεού.

Η Γέννηση του Κυρίου που γιορτάζουμε τώρα με καρδιές σκοτεινές, με μάτια αγριεμένα και καχύποπτα, με χέρια διψαλέα κι αρπαχτικά, είναι το ύψιστο μάθημα εναντίον της απελπισίας. Είναι μια γεμάτη δάκρυα χαράς πιστοποίηση πως ζούμε μέσα στο αιώνιο έαρ της Χάριτος και πως ο θάνατος που απειλεί αδιάκοπα και κάνει επείγουσα τη ζωή, είναι μια απλή μετάβαση από την κοιλάδα των δακρύων, στο λειμώνα της εσωτερικής γαλήνης και της αναφαίρετης πνευματικής χαράς.

Ο Θεός βρέθηκε μέσα σε τόπο και χρόνο. Δέχτηκε και υπέκυψε σ' αυτές τις σκληρές συντεταγμένες της φθοράς, αυτός που δεν έχει «τόπον» και που δεν υπόκειται στο χρόνο. Χώρεσε μέσα σε μια φάτνη αλόγων ο αχώρητος και χώρεσε μέσα σε τριαντατρία χρόνια ο αιώνιος για να ετοιμάσει και να πληρώσει την βεβαιότητα της σωτηρίας μας. «Τρόμω ορώσαι το μυστήριον… αι νοεραί Στρατιαί κατεπλήττοντο».

Καταπλησσόμαστε κι εμείς σήμερα και νιώθουμε το μυστήριο να σπάζει όλα τα νεύρα του πνεύματός μας, να λύει τους αρμούς του και να μας επιβάλει ένα νέο κανόνα ως πίστη ζωής και αδιάπτωτη προσδοκία : τον κανόνα του θαύματος.

Κάτω από αυτό τον κανόνα, το όραμα του κόσμου αλλοιώνεται ριζικά. Μέσα στη νύχτα της Γέννησης του Λυτρωτή, τα πάντα αναπλάθονται και από το σπήλαιο της Βηθλεέμ ένας νέος κόσμος αναπηδά, κόσμος σωτηρίας και θέωσης. Κόσμος που βηματίζει τη ζωή κι ερμηνεύει το θάνατο, κόσμος που τερματίζει την εξορία του και γίνεται τέκνο Θεού γιατί ο ίδιος ο Θεός τον επισκέφθηκε στην εξορία του κι έκανε τη νυχτωμένη του έρημο ν’ ανθίσει σαν κρίνο.

Έαρ της χάριτος ανατέλλει μαζί με τον Ήλιο της Δικαιοσύνης από το σπήλαιο. Έαρ σεμνότητας, έαρ αδιάπτωτου ηθικού ηρωισμού, έαρ θαυμάτων, δακρύων και αίματος. Και οι πιστοί πανηγυρίζουν και φωτίζονται, υψώνουν την κεφαλή τους πάνω από το σκότος και ξαναζούν τον αιώνα της σωτηρίας, τον αιώνα της ελευθερίας, τέκνα Θεού αληθινά και κληρονόμοι της μεγάλης πυρκαγιάς της Αγάπης. «Χριστός γεννάται την πριν πεσούσαν αναστήσων εικόνα».

(Κώστα Ε. Τσιρόπουλου, «Αυτοψία της εποχής» - Δοκίμια. Εκδόσεις των φίλων, Αθήνα 1966)

(Πηγή ηλ. κειμένου: vatopaidi.wordpress.com)